

ZADRUGAR

Glasilo „Nabavljalne zadruge uslužbencev drž. železnic v Sloveniji“ v Ljubljani VII

Izhaja vsakega prvega v mesecu. = Naročnina letno za nečlane Din 18.—. = Posamezna številka stane Din 1.50. = Dopisi in reklamacije naj se pošiljajo na upravni odbor N. Z. U. D. Ž. Ljubljana VII.

*Usem članom zadrugarjem želi
vesele božične praznike in srečno
ter zadovoljno Novo leto*

Upravni odbor

Tagore in združništvo

Slavni indijski pesnik Tagore se je izrazil ob priliki mednarodnega združnega kongresa na nekem združnem zborovanju v Kalkuti sledeče:

Bili so enkrat časi, ko je bila produkcija in razpečavanje blaga, kakor tudi vnovčevanje kulturnih dobrin za človeštvo zelo enostaven proces.

Blagostanje se je odmaknilo od osrčja človeške družbe.

Zrušenje družabnega ravnotežja in napredek pridobitnega gospodarjenja je nastopilo v vseh panogah javnega življenja, ki je imelo za posledico, da je nastopila krivica v vsej svoji nagoti, ki je grozila uničiti duševno moč človeka.

Človeštvo se je zavedlo potrebe, pomagati si z lastnimi močmi in otresti se nesreče, ter preprečiti kopičenje velikanskega premoženja v rokah poedincev.

Zavedlo se je tudi, da ozdravljenje ni mogoče izvesti s kakim poskusom nasilnega preobrata, dobro vedoč, da tak poskus ne more voditi do uspeha.

Zato so se ljudje jeli oprijemati samopomoči na gospodarskem polju, da z delom na gospodarskem polju začrtajo kroženju blaga in vrednosti naravno smer.

V tej smeri učinkuje združna misel, ki je v resnici temelj vseh kultur.

V tej ideji leži največja vrednost v tem, da pride človek do spoznanja, da zna ceniti fundamentalna načela skupnosti, ker ga svet kot celota sili, da jih usmeri za korist poedinca.

Združno gibanje neprestano povdarja eno največjih resnic, da so si vsi ljudje nerazdružljivi med seboj in ustvarjeni za skupnost.

Ta resnica tvori edino pot, ki vodi k ljudskemu blagostanju.

Gospodarska pridobitnost mora učinkovati na množico, kakor na poedinca na ta način, da sleherni posameznik spozna, da je sramota zbirati bogastva za posameznika in da je treba v medsebojnem zaupanju in združevanju ustvarjati blagostanje za celoto, od katere bo imel enak delež tudi poedinec.

Barbari stanujejo vsak za se v raznih jamah in zasekah in ker so si medsebojno nezaupljivi, so stalno pripravljeni za medsebojen boj in obrambo. Oni so ozkosrčni in duševni reveži.

Tudi hotenje posameznika, združiti in nakopičiti si bogastvo v svoje roke je barbarsko.

Človek je kultiviran v pravem pomenu besede šele takrat, kadar se zaveda svojih moralnih nalog in dolžnosti do dela za skupnost in kadar se bo sramoval nenaravne dobičkaželjnosti na škodo drugih in boja vseh proti vsem, iz katerega se črpa dobiček.

Tak boj je za izkoriščenje kulturnih bogastev, za korist splošnosti ovirajoč, ker pušča problem obubožanja ljudskih mas nerešen.

Žena in združništvo

Šestdeset odstotkov vsega, kar človek porabi, gre skozi roke žene. Žene so voditeljice potrošnje.

V rokah žene leži vsled tega velika gospodarska moč.

Vendar se žena te svoje pomembnosti še ni zavedla.

Ona mora priti do zavesti, da so njeni nakupi velike važnosti za ljudsko gospodarstvo, ker ji bo s tem omogočeno privatno kapitalistične koristi omejevati v njeno in v splošno korist, da bo z načinom gospodarstva, s katerim zastopa koristi konzumentov, krepila svojo lastno gospodarsko silo in bo mogla uplivati na normalizacijo modernega gospodarskega vprašanja.

Žena bi bila lahko voditeljica, danes pa je le služabnica tuje volje.

Vse to moramo danes še le pojasnjevati.

Ne samo radi golega udejstvovanja žen, marveč zato, da bo boljše pronikla združna misel v gospodarskem življenju.

Skrajni čas je že, da pristopimo k delu.

Naše gospodarsko življenje je bolno že pri korenini.

Vse eksperimentacije in poskusi od zgoraj navzdol, zaježiti neugodne pojave v gospodarskem življenju, so ostali brezuspešni.

Ozdravljenje gospodarskega življenja mora pričeti od spodaj navzgor.

Mi moramo nazaj k združni misli v narodnem gospodarstvu, k gospodarski formi, katere najvišja zapoved je, »korist splošnosti«.

Naše žene morajo vstopiti v ta krog, ne radi lastnih materijelnih ugodnosti in prednosti, marveč zato, da s svojim sodelovanjem izzovejo hitrejši tempo v svetovnem združnem gibanju.

Združna ideja naj bo našim ženam zvezda vodnica, ker bo brez sodelovanja žen združno gibanje nepopolno.

Zato se naj žena zaveda svojega dostojanstva, izrabi naj svoje gospodarske praktične izkušnje, vstopi naj v združni krog, da bo enakopravna z enakimi vstvarjala predpogoje, ki vodijo k ozdravljenju.

Žene naj ne ostajajo spodaj, marveč se naj povzpnejo kvišku, ker jih združna misel kliče k delu za korist splošnosti.

Lastnina in nadlastnina

Gospod Planinšek Fran, vodja Gospodarske poslovalnice je izdal dne 21. XI. 1927. letak, v katerem trdi, da ima »Savez Nabavljalnih zadrug v Beogradu« že od vsega početka nekako nadlastnino nad premoženjem svojih Nabavljalnih zadrug, češ, za slučaj likvidacije take zadruge, zapade njeno premoženje v dobro »Saveza Nabavljalnih zadrug«.

Proti tej »nadlastnini« navaja neomejeno lastninsko pravico svoje ustanove, ki jo misli ustvariti. Ali jo že ima?

Cela okrožnica je v tem poglavju prekratka in premalo jasna, ter izgleda tendenciozna.

Kdaj likvidirajo v praksi zadruge? — Kadar so v otvorenem ali prikritem konkurzu!

Kdo se tepe zato, da bi podedoval (deficit) falitne zadruge? Nihče! V resnici pa je ravno Savez Nabavljalnih Zadrug že večkrat pobral imovino zadrug, kadar so likvidirale z deficitom, ali kadar so bile pred konkurzom. Ravno oni Savez, pred katerim svari g. Planinšek, je z darilom 700.000.— in celo 2 milijona dinarjev rešil že marsikatero zadrugo pred konkurzom, njih člane pred izgubo deleža in njih upravni odbor pred zatožno klopjo. In ravno oni Savez je zadnja rezerva, da bo posodil denar nasledniku Gosp. poslovalnice. Ne napadajte! Zapečenega kruha se največ pojé.

V tem smislu je Savez nekak nadlastnik, da krije deficite Nabavljalnih zadrug in jih finansira s svojim premoženjem, ki znaša nad 120 milijonov dinarjev. Dobrodošla taka nadlastnina, kjer so zadruge lastnik ogromnega premoženja.

Vse evropske zadruge imajo v svojih pravih določbo, kaj se zgodi s premoženjem za slučaj likvidacije. Premoženje naše »Železničarske hranilnice« podeduje za slučaj likvidacije »Podporno društvo žel. uslužbencev v Ljubljani«. In to društvo se je dolgo branilo te časti, v bojzani, da ne bi s tem prevzelo odgovornosti, če je nazadnje to premoženje negativno. Celo »Bestimmungen für die Lebensmittelmagazine der Südbahngesellschaft«, tedaj bivša »Gospodarska poslovalnica« je imela v čl. 27. določbo, da pripada premoženje za slučaj likvidacije tega konta drugemu kontu »Penzijskemu fondu južne železnice«, ki je sedaj državna last!

Glasom Uredbe o Nabavljalnih zadrugah prevzame res »Savez Nabavljalnih zadrug« v slučaju likvidacije zadruge njeno premoženje. Toda likvidacija je neveljavna, ako je vsaj 10 članov proti likvidaciji. In če se teh ne najde — čaka Savez Nab. zadrug še celih 10 let, ako se najde vsaj 10 članov, ki bi ustanovili v istem okraju novo Nab. zadrugo, da tej podari to premoženje.

Če se tudi v 10 letih ne najde 10 članov, ki bi imeli pogum, dvigniti zakopani zaklad, potem je popolnoma prav, da pride tako premoženje v definitivno last Saveza. Tako izgleda nadlastnina Saveza do Nab. zadrug.

Za nas in za železničarje je stvar jasna. Zadruga je absolutni lastnik svojega premoženja, dokler obratuje in živi, in je tudi jasno, da železničarji ne bodo likvidirali ali puščali denarja iz rok, če ga je kaj.

Ni popolnoma jasno, kaj je menil g. Planinšek z izdano okrožnico, in s strašilom »Saveza«. Kaj pa je nadlastnina? — Preje moramo razčistiti pojem, kaj je lastnina. Vsaka stvar ima svojega lastnika, in ta je lahko fizična ali juridična oseba. Lastnika se lahko menja, ampak vse mora biti točno določeno, kaj tvori predmet lastnine, kdo je pred sodiščem lastnik!

Vsak lastnik ima tudi pravico, da upravlja svoje premoženje (izvemši otroci in slaboumni.)

Pri definiciji »lastnina« nam bo pomagal g. Planinšek.

V »Ujedinjenem železničarju« od 1. X. 1925 je stavil nekdo javno vprašanje, kdo je lastnik premoženja Gosp. posl.? Ali direkcija, ali konzumenti ali Vi, gospod Planinšek? Zakaj pa niste takrat javno in jasno odgovorili? Ali niste vedeli za odgovor, ali se Vam ni zdelo vredno odgovarjati?

Gospod Planinšek! Povejte, kdo je bil takrat lastnik premoženja »Gospodarske poslovalnice«, ko je bila Ljubljanska direkcija pripravljena za združitev Gospodarske poslovalnice z »Nabavljalno zadrugo«, pod pogojem, da ima direkcija kot lastnik celokupnega premoženja »Gospodarske poslovalnice« pravico do 5000 deležev in na podlagi teh deležev določiti v upravni in nadzorni odbor dve tretjini odbora?

Gospod Planinšek! Kdo je bil takrat lastnik, ko je finančna prokuratura zastopala imovino Gospodarske poslovalnice?

Kdo je bil takrat lastnik, ko je direkcija izdajala »Gospodarsko poslovalnico«, kot odsek za ishrano? Kdo je lastnik novozgrajene hiše Gospodarske poslovalnice?

Komu je gradbena direkcija v Ljubljani dovolila graditi?

Pod katero firmo in pod katero štampiljko se je sklenila stavbena pogodba z Ljubljansko stavbeno družbo? Gospod Planinšek! Povejte nam, kdo je bil lastnik onih 220.000.— Din, ki Vam jih je »Direkcija državnih železnic« vzela dne 1. februarja 1927. v blagajni kurilnice Maribor, (afera Rojko)?

Ali ste se uprli korakom direkcije, ali ste varovali koristi »Gospodarske poslovalnice« proti direkciji radi motenja posesti?

Gospod Planinšek! Povejte, kdo je bil lastnik onega denarja, ki ga je ponudila »Gospodarska poslovalnica« gospodu direktorju inž. Knežević-u in ga je gospod direktor, — čast poštenjaku, — odklonil?

Ali je nudila »Gospodarska poslovalnica« gospodu direktorju, zakonitemu predstavniku direkcije, državni denar proti volji in proti odloku vrhovnega predstav-

nika vseh službenih edinic direkcije državnih železnic v Ljubljani? Ali je ta denar ponujala z vednostjo in privoljenjem konzumentov?? Ali niste morda s tem zlorabljali premoženja Gospodarske poslovalnice, tako zlorabljali, kakor Vi omenjate v četrtem odstavku Vaše okrožnice? Kdo je bil lastnik denarja, ki so ga dobili razni gospodje pri direkciji?

Ali je tak prenos premoženja tudi odvisen od posebnega dovoljenja Min. Saobračaja? Ako ni za to potrebno posebnega dovoljenja Min. Saobračaja, ali smete slične nagrade, darila, podpore, dajati tudi drugim železničarjem? Recimo, če bi dali vsakemu Vašemu konzumentu po 1000.— Din na račun deleža v novi Vaši zadrugi. Kdo je bil lastnik premoženja Gospodarske poslovalnice dne 13. junija 1927., ko je pred porotnim sodiščem v Mariboru gospod zastopnik finančne prokurature izjavil, da se z državnim denarjem (premoženjem Gospodarske poslovalnice) ne bo kril deficit v oblačilnici?

Zakaj se niste takrat oglasili in dokazovali stališče, ki ga zastopate v imenovani okrožnici, da je premoženje Gospodarske poslovalnice last konzumentov.

Čemu je potrebno dovoljenje od Min. Saobračaja, da se prenese premoženje od Gospodar. poslovalnice na novo zadrugo?

Ali je Min. Saobračaja »notar?« Prokurator? Ali nadlastnik?

Kdo je pravi lastnik? To vprašamo, potem bomo govorili o nadlastnini.

Dokler ne pojasnite vprašanja sedanje lastnine Gospodarske poslovalnice, ki ga dolgujete železničarski javnosti že skoro 4 leta, toliko časa se »Nabavljalne zadruge« ne bodo pomišljale pristopati ali biti pri »Savezu Nabavljalnih zadrug«, ki ima le nadlastnino.

Pojasnite železničarski javnosti, iz katerega razloga ustanovljate svojo »Zadrugo« proti že ustanovljeni »Nabavljalni zadrugi uslužbencev direkcije drž. žel. Ljubljana-Moste«, da bomo vedeli za Vaše nagibe in namene.

Dokler nam ne daste zadovoljivega in odkritega odgovora, Vam odrekamo pravico govoriti in pisati o nadlastnini »Saveza«.

Pojasnite nam princip lastnine z ozirom na goraj navedeno, da ne bomo uverjeni, da igrate glede lastnine Gospodarske poslovalnice pol tičjo in pol mišjo vlogo?

To smo dolžni zahtevati, ker želimo, da se razčistijo pojmi, ki že 4 leta zasenčujejo jasno in nepotvorjeno sliko.

Bolje drži ga, kot lovi ga

Sedaj se vodi borba ali in koliko kapitala se bo rešilo iz »Gospodarske poslovalnice«, ki likvidira po malem že pol leta, a ne kaže nikake volje do likvidacije.

Mi, kot tovariši zadrugarji želimo, da se posreči konzumentom Gosp. posl., da rešijo to, kar so sami nanесли s tem, da so dražje plačevali življenske potrebščine, kot bi bilo potreba.

Danes se železničarji po progi začudeno sprašujejo, zakaj moramo novo zadrugo ustanovljati, saj imamo svojo zadrugo v Gospodarski poslovalnici. Začudeno gledajo, ko se govori o tem, da se mora njihov denar rešiti. Zakaj rešavati, kar je last konzumentov? Zakaj spremenjati Gosp. poslovalnico, ki je dobra zadruga?

Danes morajo konzumenti Gosp. posl. prosjačiti okoli Min. Saobračaja, groziti in intervenirati, da se jim ob likvidaciji njih ustanove prizna lastninska pravica do premoženja, ki so ga sami skupaj znesli v dolgih letih. Ironija! Takozvani državni železničarji smo si znali narediti že v letu 1921 iz državne Gospodarske poslovalnice privatno zadrugo, katere absolutni lastniki smo mi člani železničarji, tovariši od južne železnice pa so se tako bali tega, kar diši po državni železnici, da je nazadnje njih privatna ustanova podržavljena že od leta 1924 naprej, in se danes imenuje ta ustanova po pravici direkcija drž. žel., odsek za ishrano.

Ne zamerimo jim tega, tudi nam ni režim po volji, ali da so tako zafurali svojo privatno ustanovo in ves svoj denar, to ima svoje ozadje, in temu ni kriv železničar. Ni bil poučen! In kdo se briga za take probleme, za te stvari imajo skrbeti v prvi vrsti direkcija, voditelji. In direkcija je izdala okrožnico, kjer je pozvala železničarje v direkciji, naj izbirajo med ustanovo, kjer ni treba plačevati deleža in med »Nab. zadrugo«, kjer se mora prositi, in če se ga sprejme, mora plačati 300 Din deleža.

Tako je šel ta plebiscit, aranžiran od direkcije drž. žel. naprej, dokler ni danes obtičal, in se oni, ki so se odločili po prigovarjanju direkcije, začudeno vprašujejo: Kako naj bi mi vedeli, če ni direkcija vedela, kaj je pravo. Ali nas je direkcija speljala do tega, da je danes v nevarnosti denar, ko smo vedno mislili, da je naša last? Zakaj se rešava danes denar?

Tudi mi smo bili leta 1921 v tem položaju, da nismo vedeli, čegav je denar Gosp. poslovalnice v Šiški, pa smo hoteli imeti jasen račun, kdo pije in kdo plača.

Isto smo svetovali gospodom okoli sedanje Gosp. poslovalnice. Zakaj niso stvari

že uredili? Pravijo, da niso mogli, da ni Min. Saobračaja dalo rešenja za preosnovanje G. p. v zadrugo.

Dne 20. VIII. 1925 smo ravno radi tega debatirali z nekim gospodom, ki je svetovalec G. p., ki je rekel: Je vse zastonj! Denar, ki se je nabral pod upravo državne železnice, je nesporno last države, saj je še vprašanje, če ne bo treba nazaj plačati onih dividend, ki smo jih konzumenti prejeli. Kvečjem bi se dalo osporavati in reklamirati denar, ki je postojal za časa podržavljenja južne žel. (ca. 2 milijona Dinara).

Dobro, če gre tako naprej, kako bo koncem leta, čez dve leti, ko bo 8 milijonov čistega premoženja? Čegav bo čisti dobiček? Odgovor: Nesporno last države. In če naredite danes zadrugo in poslušate pod zadržno firmo, čegav bo potem bodoči čisti dobiček? Nesporno last zadruga oz. konzumentov! In zakaj ne naredite zadruga? Ne moremo! Zakaj ne?

Danes ima Gosp. posl. na prosto dano, kam vlaga denar, ali v Lj. kreditno banko ali v Narodno banko. Isto pravico ima, da vloži svoj denar v zadrugo, ki jo lahko osnuje poleg sebe in tudi lahko diktira pogoje, pod katerimi posodi svoji zadrugi denar. Zadrugi posodi poleg denarja, tudi svoje poslopje in ves svoj aparat in posluje Gospodarska poslovalnica naprej samo z 50.000.— Din. Efekt bi bil, da bi naraščalo imetje Gosp. poslovalnice, to je sporni kapital ca. 3.000.000.— Din samo s 5% letno, medtem ko bi naraščal denar v zadrugi, ki je samo nekak slamnat mož Gosp. poslovalnice s 40% letno. Vsa debata je bila zaman, vsaka beseda bob ob steno.

Kako bi izgledalo danes? Imetje Gospodarske poslovalnice, ki se je takrat usporavalo, je itak zazidano v posloplju, ki stoji na železniškem svetu, in je čisto vseeno, kdo je lastnik tiste hiše, samo da jo konzumenti uporabljajo. Ves ostali mobilni denar (premičnine, zaloge, naročbe, gotovina), ki ga danes reklamirajo in rešujejo, pa bi bil nesporno last te zadruga, in ne bi bilo potreba hoditi v Beograd k Min. Saobračaja, niti k Državnemu svetu.

Eden največjih ciljev zadrugništva je, da vzgaja ljudi k samopomoči. V naši državi je treba biti še bolj podjeten in ne čakati ali in kaj odloča Beograd, temveč pomagati si sam, kjer si človek le more. Naravnost zločin je in znak brezobzirnega cinizma, ako se kdo igra z denarjem konzumentov tako, da ga država lahko vsak čas, kot svojo imovino zaseže.

Vsako prigovarjanje od naše strani, naj ne nosijo denarja na kup, ki je last države, je bilo zastonj. Da niso imeli vodilni gospodje dobre volje rešiti denarja,

in celo podjetje v zadržnem smislu, je dokaz to, da niti nam niso hoteli dati dovoljenja za zgradbo naše zadržne hiše, toliko časa, dokler se ne reši vprašanje likvidacije Gospod. poslovalnice. Ukvarjali so se celo obenem z načrtom, da nam postavijo v Šiški filijalko Gosp. poslovalnice z namenom, ki je vsakomur jasen, kakor je bil jasen namen plebiscita, ki ga je izdala Direkcija državnih železnic z okrožnico 1034 za januar 1924.

Mi smo imeli zelo težko stališče, dopovedati železničarjem, kakšna je razlika med aprovizacijo in našo zadrugo in pojasnjevati ljudem, da je to, kar smo mi nanесли skupaj naša last, medtem, ko je premoženje, ki so ga znašali oni, ki jih je direkcija s svojo plebiscitno okrožnico zavedla do tega, da so pristopili h Gosp. poslovalnici, last države, v najugodnejšem slučaju pa sporen kapital, ki se ga da rešiti le z veliko mujo.

Naša zadruga lahko mirno gleda, kako se sedaj tepejo za denar in kako ga rešujejo.

Nam je sedaj v veliko zadoščenje, da smo pravilno in pravočasno presojali situacijo in da smo se držali izreka: »Bolje drži ga, kot lovi ga«. Želimo le, da bi imeli konzumenti »Gospodarske poslovalnice« pri lovu za njih lastni denar, veliko sreče.

Kako so rešili Sarajevčani svojo aprovizacijo?

Čim je bil izdan odlok o likvidaciji aprovizacij v Zagrebu, Sarajevu in Ljubljani, so Sarajevčani takoj smatrali svojo aprovizacijo kot njih lastnino. Ustanovili so Petrošačko zadrugo in uplačali deleže po 300 Din. Za ta korak niso vprašali Min. Saobračaja za dovoljenje. Čemu spraševati Min. Saobračaja o denarju, ki ga smatrajo za svojo last. Vprašali so samo za oni denar, ki ga je posodila država aprovizaciji; tega je okrog poldrug milijon dinarjev.

Toda v tem kratkem času samostojnega poslovanja je davčna oblast predpisala Petrošački zadrugi v Sarajevu že nad 400.000 Din davka. Na naš nasvet se je imenovana zadruga obrnila do Saveza Nab. zadrug v Beogradu, ter se informirala, ako bi jih Savez sprejel v članstvo. Savez je pripravljen, da jih sprejme, čim imajo pravila podobna kot jih imamo mi, to je, da ne nasprotujejo Uredbi o Nab. zadrugah. V kratkem bomo imeli včlanjeno v »Savezu« imenovano zadrugo v Sarajevu. — Temu je pripomogla davčna oblast. In pri nas?

Resnica

Nepobitno dejstvo je, da ima zadružništvo največjega sovražnika v privatnih trgovcih. Vzroki sovraštva so tako jasni, da bi bilo škoda izgubljeni besed in jih ponovno naštevati.

Brez dvoma je, da zadružna trgovina uničuje privatno špekulacijo, istotako je brez dvoma, da se je privatna špekulacija razpasla najbolje tam, kjer je doma največja nevednost.

Na tem mestu smo že večkrat poudarjali, da je lastna nerednost hujši sovražnik zadružništva, kakor vse sovraštvo privatne trgovine do zadružništva.

Večkrat slišimo glasove: kaj zadruga, jaz grem k trgovcu, naročim in plačam, kupljeno se mi dostavi na dom, pa mirna Bosna.

Zopet drugi pripoveduje. Kaj zadruga, moj trgovec, pri katerem kupujem že 15 let, mi je rekel: Poskrbite mi za 60 odjemalcev iz zadruge — pa bom prodajal vse svoje blago za 5 odstotkov ceneje, kot v zadrugi.

Kako naivni so vsi oni, ki v zadrugi ne vidijo svoje lastne rešitve.

Vzemimo, da je res, da bi trgovec prodajal 5 odstotkov ceneje, kot v zadrugah. Trdno smo uverjeni, da bi to bilo res.

Vprašanje je samo: koliko časa?

Takih trgovskih in enakih vab smo slišali že nešteto.

Čim bi trgovec uvidel, da nima v zadružništvu več konkurenta za cene navzdol, takoj bi zvišal samovoljno ceno, prilagoden njegovemu pohlepu po dobičku.

In če bi nikdar preje, ustanavljali bi takrat zadruga, ker se od samolastnosti pohlepja po dobičku, ne bi mogli drugače braniti.

Vsi, ki v zadružno gibanje in njegove koristi za splošnost še ne verujejo, naj pomnijo eno, da je zgodovinsko izkustvo poklicalo zadružno misel v življenje izkustva, ki so jih preživljali naši predniki.

Mar je človeški egoizem in pohlep posameznika danes manjši, kakor je bil takrat, ko so si Rochdalski pionirji omislili zadružno trgovino. Mar je treba novih prizorov, da se bomo prepričali o tem, kar so izkušali Rochdalski pionirji.

Čemu klicati zgodovino nesreč in izkoriščanj še enkrat v življenje, ko pa se pred nami še vedno vrši isti proces, kot se je vršil pred sto leti, samo s to razliko, da v manjšem obsegu.

Obseg izkoriščanja se je zmanjšal le radi zadružnega gibanja, ki je danes tako jak, da morajo privatni trgovci voditi račun o njem.

Zadružništvo drži danes privatno trgovino v šahu in to pomeni dovolj. Čemu se

potem braniti zadružnega gibanja, če so koristi vidne na dlani. To zamore storiti le oni posamezniki, ki gre življenje nemočno mimo njega in ki ga še ni obregnil zadružni val, kateremu so podlegli milijoni in milijoni.

Zato so se trgovci spravili na take nevedneže z raznimi obljubami in narodnostimi, ki jih je danes deležen organiziran zadružnik, dobrovedoč, da jim samo slepo orodje pripomore do cilja.

Konzervativni nazori posameznika še ne morejo veljati, kot edino zveličavna načela, kadar se govori o osamosvojitvi tepanega in izkoriščanega.

Današnja moderna doba zahteva od ljudskih mas mnogo več, kakor goli boj za materijalne interese, ona zahteva ustvarjenje fundamentov za zaščito kulturnih in socialnih koristi malega človeka, z drugo besedo, ona kliče vse prizadete k samobrambi in samopomoči.

Nikdar ne bodo pečeni golobi leteli v usta, ako se bomo zanašali na kako tujo pomoč.

Ako smo spoznali pravo pojmovanje zadružne misli, potem bodo vse vabe in obljube privatne trgovine brezuspešne. Takrat bodo izginili iz naših vrst ljudje, ki bodo trdili, da je zadružništvo nepotrebno, takrat bo tudi zadružništvo slavilo svojo zmago.

Dotlej pa moramo delati, da bomo postali sami 100% zavedni zadružniki in da bo v naših vrstah zginila ona nevednost, ki je danes zgolj cokla, ki ovira zadružni razmah.

Prisezimo na princip solastništva v vseh gospodarskih vprašanjih in panogah, proti principu privatnega izkoriščavanja in okoriščavanja.

V tem pa naj nas ne vodi zgolj materialna korist, marveč kulturna in socialna korist.

Vse te koristi so varovane samo v zadružništvu, v dobro organiziranih in zavednih zadrugarjih.

Pobijajmo lastno nevednost, da preprečimo eksploatacijo naše nevednosti od strani privatnih špekulantov v njihovo korist in v našo škodo.

Zadružništvo po svetu

Kakor smo že v zadnji številki na kratko omenili, je rusko zadružništvo radi popolnoma zgrešenih poskusov podražavljenja vsega zadružništva od strani sovjetskih oblasti mnogo trpelo. Vendar je zadružna ideja bila zmagovitejša od neutemeljenih eksperimentov, ki so se delali, kakor bi ne smel delati niti največji sovražnik zadružništva.

Radi neuspešnih poskusov, je zadružništvo zopet zadobilo prost razmah in danes se že nahaja na potu konsolidacije, ki kaže prav vidne uspehe.

Kakor poroča »Pravda«, ki prinaša oficijelno poročilo o IV. državnem kongresu Sovjetov, ki se je vršil letos v aprilu, je znašal celokupni promet »Zentrosujuza« 1¼ milijarde rubljev in promet konzumne zadruge »Union« približno 7 milijard rubljev, torej 30.5 odstotkov prometa od celokupnih trgovskih in industrijskih podjetij v Sovjetski uniji.

Konzumna zadruga Union je imela koncem leta 1926 preko 12 milijonov članov. Ako primerjamo gorenje številke s številkami prejšnjih let, se pozna, da se je zadružništvo že močno okrepilo.

N. pr. v l. 1922 je imel Zentrosujuz komaj 28 milijonov rubljev prometa.

Razširjenje in upliv zadružništva torej le ni brez pomena, ker globoko upliva na gospodarsko in socialno življenje ruskega prebivalstva. Vzlic vsemu napredku pa zadružništvu niti danes še ni z rožicami postlano, ker ga mnogo in ogrožujoče ovira birokratični sistem sovjetskih oblasti.

Zborovanje na prometni konferenci Zentrosujuza, ki se je vršilo letos v marcu, je v referatu, ki ga je dal njen predsednik, nagromadenih mnogo očitkov na račun sovjetskih oblasti. Čez 2000 delavcev je poslušalo izvajanje referenta, ki je v detajlih obravnaval razne organizatorne težkoče, radi aparata v Zentrosujuzu, ki mora biti tak, kot ga sovjetske oblasti zahtevajo, vzlic temu, da se je že mnogo, mnogo obravnavalo v javnem časopisju o škodljivem uplivu sovjetskih oblasti, na razvoju in okrepitvi zadružništva.

Radi preburokratičnega aparata trpi trgovina v zadružništvu, ter navaja, da se je samo pri nabavi galanterije zamudilo celih 17 dni, medtem ko se je v normalnih razmerah tak nakup izvrši v 2—3 dneh.

Iz celoletnega referata, ki ga prinaša goraj omenjeni list, povzemamo, da se bo moglo zadružništvo še mnogo boriti, da bo zadobilo tudi v praksi in ne samo na papirju, prost razmah.

Dalje se ugotavlja, da oficijelni krogi niso nič kaj naklonjeni zadružništvu samo radi dejstva, ker se noče pustiti upreči v političen voz komunistične stranke, držče se načela, da v trgovino ne spada politika.

Vsled tega bo še mnogo vode poteklo po reki Nevi, predno bo zadružništvo na Rukem doseglo svoje predvojno stanje.

Vsekakor čuden pojav, ki bi ga iz države, ki je v rokah proletarijata, ne smeli slišati.

Poglejmo pa nekoliko na sosednjo Francijo, kjer se združništvo nemoteno in neovirano razvija.

Število v »Narodni zvezi« včlanjenih konzumnih zadrug je znašalo koncem leta 1926 preko 1573, ki so razdeljene v 29 regionalnih zvez.

Celokupen promet regionalnih zvez je dosegel povprečno 167 milijonov frankov ali celokupni promet Narodne zveze preko 707 milijonov frankov.

Poleg tega se je ustanovila še »Velenakupna zadruga« (»Magasin de Gros«), ki je imela v letu 1926 457 milijonov frankov prometa. Zadruga tovarna čevljev je imela 1. 1925 810.000 frankov čistega dobička.

Velenakupne zadruge se poslužuje 1480 raznih zadrug, ki so uplačale na deležih za njeno ustanovitev 10 milijonov frankov.

Vzlic goraj označenem ogromnem kapitalu pa velenakupno zadrugo tlači k tlom pomanjkanje potrebnega obratnega kapitala, da bi zadostila vsem zahtevam njenih članic.

Na 14. združnem kongresu, ki se je vršil letos v maju v Nimesu in na katerem je bilo zastopanih 442 delegatov, se je pojavila močna organizacija, ki je naperila svoje pušice proti centralnem vodstvu, češ, da je premalo centralističen.

Vodstvo je gladko dokazalo, da je decentralizacijski sistem jako blagodejno vplival na razvoj združništva in to v taki meri, da ne more soglašati z zahtevo po centralizaciji združništva v Franciji.

Odglasovane resolucije so ponovno povdarjale potrebo nevtralnosti združništva napram političnim skupinam ter odklanja vsako umešavanje in unašanje političnih principov v združništvo.

Francosko združništvo hoče slej ko prej voditi edino brigo za gospodarske in socialne interese svojih članov, ker vidi v tem pravcu edino gonilno silo, ki prinese malemu človeku prepotrebno gospodarsko svobodo.

Povračila

Na zadnjem občnem zboru, ki je bil obdržan dne 10. aprila 1927., je bil storjen med drugimi tudi sledeči sklep:

»Upravni odbor se pooblasti, da razdeli povračila pred zaključkom bilance, če mogoče ob koncu leta za vseh 12 mesecev, če je pa to tehnično neizvedljivo, ob koncu meseca oktobra ali novembra za 10 oziroma za 11 mesecev. Višino povračil se določi šele ko bo znan trgovski efekt.«

Vsled tega sklepa, ki je sicer dovolj razumljiv, a je bil na občnem zboru delo-

ma premalo razjasnjen, so bili nekateri člani mnenja, da se razdeli za božične praznike povračilo, kot nekako odškodnino zato, ker so med letom plačevali za blago previsoke cene. Po občnem zboru v mesecu marcu 1928 pa bi se zopet razdelila dividenda.

To tolmačenje sklepa je vsaj deloma napačno. Gornji predlog je izšel iz upravnega odbora. Glavni motiv mu je bil, da se rezervni fond ne povišuje v nedoglednost. Člen 64 združnih pravil določa, da mora odpasti rezervnemu fondu najmanj 30% v bilanci izkazanega čistega dobička. Relativno je tedaj znesek, ki se pripíše rezervnemu fondu, z ozirom na višino dobička vedno enak. Ni pa vseeno, ali odpišemo 30% od dobička, ki izkazuje Din 1.200.000 ali pa od dobička, ki izkazuje samo Din 600.000. V prvem primeru bi morali dati rezervnemu fondu Din 360.000, v drugem pa samo Din 180.000. Tako smo pridobili Din 180.000, kateri se lahko porabi v druge svrhe, n. pr. za posmrtni fond.

Pravila predvidevajo samo enkratno delitev dobička letno; po drugi strani pa vendar ne zabranjujejo, da se članom povrne zneske, ki so jih med letom recimo, iz raznih predvidnostnih razlogov, preveč vplačali radi previsokih cen. To se pa mora izvršiti med poslovnim letom, to je pred zaključkom letnega računa. Kar dobička še preostane, ga bo občni zbor porazdelil drugim fondom, s katerimi se lahko po potrebi razpolaga in pridejo zopet članom v korist.

Da dobijo člani polna povračila, je upravni odbor osvojil mnenje, da ne deli povračila pred Božičem, temveč obračuna nakup za celo leto. Povračila se bodo vpisala vsakemu posamezniku v dobro oziroma od njegovega računa odpisala tako, da bo skupni dolg članov izkazan v bilanci za toliko manj, kolikor bodo znašala povračila.

To delo še bo izvršilo v mesecu januarju. Oni člani pa, kateri nimajo napram zadrugi nikakih plačilnih obveznosti, bodo denar lahko dvignili. Izplačevalo se bo od 1. februarja 1928 naprej pri združni blagajni.

Ob tej priliki opozarjamo p. n. člane, da jim letos ne bo treba oddajati nakupovalnih knjižic v svrhu računanja dividende, kot druga leta, ker ima ves nakup, tako kreditni, kot gotovinski, v evidenci zadruga pisarna. Po nakupni knjižici pa lahko kontrolirajo, če se jim je povračilo pravilno odmerilo. Ljubljanski člani oziroma oni, ki nakupujejo v zadrugi osebno, bodo zvedeli višino povrnjenega zneska pri blagajni; zunanji t. j. oni, ki se

jim pošiljajo živila v zabojih, bodo o tem obveščeni ob priliki nakupa za februarjski termin s posebnim dopisom, ki se jim vloži z živili in računom vred v zaboj. Višina odstotka bo pravočasno objavljena v združnem glasilu. Slej ko prej pa velja pravilo, da se ima iz povračila kriti delež, kjer še ni popolnoma vplačan, ostanek pa se članu povrne.

Združni vestnik

Dne 31. decembra t. l. popoldne je trgovina »Nabavljalne zadruge« zaprta!

Delež. Člani nas sprašujejo in nam priporočajo, da bi znižali delež od 300 na 400 Din, kot ga ima predvidena nova ustanovljena Nab. zadruga Ljubljana - Moste. Mi smo s tem zadovoljni in nam je jako všeč, da imamo medsebojno s člani čim manj obveznosti. Za upravo zadruge je bolje, da je manjši delež, če ji člani več ne zaupajo. Nasprotno nam pa morajo tudi člani dovoliti, da znižamo višino kredita. Ni izključeno, da bo Nabavljalna zadruga Ljubljana-Moste povišala svoj delež na 300.— Din! O tem bomo imeli itak še dovolj prilike, da razgovarjamo in pišemo. Dosedaj nam morejo priznati člani, da smo dostikrat pravilno razumevali položaj, in se bomo zjediniili, tako, da bo vsem prav. Nemogočih stvari pa ne sme nihče zahtevati in nihče obljubljeni.

Opozarjamo člane, ki še nimajo »Gašperčka«, na praktično stran malega štedilnika, ki se ga postavi na navadni štedilnik. V sedanjem mrazu, ko je treba v kuhinji celi dan kuriti, se porabi mesečno samo v kuhinji do 600 kg premoga, ponekod še več. V štedilniku se izrabi samo 20% kalorij, ki jih da premog, 80% jih gre skozi dimnik; pri gašperčku se izrabi skoraj vsa toplota za temperiranje stanovanja. Gašperček se prodaja v trgovinah z železnino, stane 45.— Din, in se izplača že v enem mesecu.

V zadnjem »Zadrugarju« smo pripočeli članom, naj si mažejo podplate z ribjim oljem, mešano z lanenim oljem, ki ga prodajamo po 10.— Din steklenica. Po dosedanjih informacijah smo ugotovili, da trpijo tako namazani in z oljem prepojeni podplati še enkrat dalje. Prosimo člane, da nam sporočijo svoje ugotovitve in svoje izkušnje.

Povračilo. Glede zadnjega članka o povračilu, ki ga nekateri napačno tolmačijo sporočamo članom, da se ima tolmačiti članek sledeče: Dosedaj smo delili povračila, (nepravilno nazvano dividende) šele po občnem zboru. Da ne izkazujemo koncem leta prevelikega čistega dobička, bo-

mo letos izplačevali povračila v iznosu običajnih 5% že pred občnim zborom. — Knjigovodstveno bomo izvedli izplačilo že v letu 1927., obračunalo pa se bo takoj z 31. decembrom 1927 in pozneje, v kolikor ni to tehnično (časovno) v enem dnevu izvedljivo. Povračilo se odpiše od dolga, ki ga ima poedini član v zadrugi, kdor pa nima toliko dolga kot znesejo povračila, temu se izplača razlika od dne 1. febru-
arja naprej.

(Opomba: Ker se je v zadnjem članku vrinila tiskovna pogreška glede datuma za početek izplačevanja povračil, prinašamo članek še enkrat.)

Posiljanje zabojev za živila. Zaboje naj pošiljajo člani skupno iz vsakega kraja in sicer naj bodo zaboji pri zadrugi v sledečem razporedu: Dolenjska, Notranjska in Kamniška proga do 7., Gorenjska do 10. in Štajerska do 13. vsakega meseca, ker edino na ta način bode mogoče zadrugi skupno živila odposlati članom, ker v nasprotnem slučaju moramo čakati na zaostale zaboje po 3—5 dni.

Krušno moko imamo sedaj 3 vrste ter smo naredili poskušnjo iz vseh vrst mok; za domači kruh je prav priporočljiva moka št. 6 in stane kg samo 3 Din.

Milo Merinna alla Marseille je došla večja količina ter priporočamo, da je vzame vsak član za poskušnjo samo 1 komad, pol kg, ter tako sam oceni kakovost tega izbernega mila.

Premog in bukova drva se ne bode razvažalo od 1. do 10. 1928 vakega meseca, ker se isti čas dostavljajo živila članom na dom. Preskrbite se zato s kurivom pravočasno, da ne bo tako kot dosedaj; zjutraj naroči član premog, in popoldne ga že hoče imeti. To ni mogoče ustreči.

Alpino salami alla ogerska je došla v večji količini ter se bode oddajala dokler traja zaloga po Din 24 za kg; sedanja kvaliteta je izborna.

Sporočamo članom, da prodaja zadruga tudi vrečice za moko v poljubni velikosti in sicer po ceni, kolikor stane kontena, ki se jo porabi.

Potrebna vrečica se sproti izdela po naročilu člana. Priporočamo gospodinjam, da si nabavijo take vrečice, ako jih še nimajo.

Denarnica s srednjo vsoto denarja se je našla; dobi se v Zadrugi.

Vesele božične praznike in srečno in veselo Novo leto, želi vsem članom prijateljem in čitateljem

Uredništvo

Cenik živil za mesec januar 1928

Na reklamacije se ozira le takoj ob prejemu blaga!

Mlevski izdelki.

Moka pecivna o gg	kg	5 20
Moka mehka 0	"	5 10
Moka krušna št. 2	"	4 50
Moka krušna št. 4	"	3 60
Moka krušna št. 6	"	3 —
Moka ajdova II a	"	6 50
Moka ajdova I a	"	8 —
Moka ržena I a	"	4 50
Moka koruzna	"	2 90
Moka krmilna	"	2 —
Zdrob pšenični	"	5 50
Zdrob koruzni	"	3 80
Otrobi pšenični	"	1 80
Otrobi koruzni	"	1 30

Testenine.

Makaroni dolgi jajčni	kg	11 20
Makaroni domači	"	9 60
Polži jajčni	"	11 20
Polži domači	"	9 60
Rezanci domači široki	"	9 60
Špageti domači	"	9 60
Fidelini domači	"	9 60
Šubiotti in bleki	kg	9 60
Zvezdice za juho	"	9 60

Zrnje.

Riž I. vrste	kg	8 —
Riž II. vrste	"	7 —
Koruza v zrnju	"	2 60
Kaša prosena	"	5 —
Ješprenj domači	"	5 —
Ješprenček za juho	"	8 —
Fižol koks	"	5 —
Fižol mandaljon	"	4 50
Fižol beli	"	2 60
Leča domača	"	5 50
Leča debela	"	15 —

Sladkor.

Sladkor v kockah	kg	15 70
Sladkor sipa	"	13 80
Sladkorčki (bomboni)	"	24 —
Sladkor v prahu	"	16 —

Kava

Kava Portorico	kg	64 —
Kava surova I. vrste	"	48 —
Kava surova II. vrste	"	42 —
Kava žgana	"	56 —

Kavne primesi.

Kava Kneipp	kg	14 50
Kava žitna	"	8 —

Kava vidrova	"	12 —
Kava figova	"	22 —
Kava Enrilo	škatla	16 —
Kava Enrilo	kg	22 —
Cikorija Franck	"	19 —
Cikorija kolinska	"	17 —

Drugi predmeti.

Mast domača	kg	26 —
Mast dom., doze à 25 kg	kg	26 —
» v dozah po 10 kg	doza	290 —
Mast v dozah po 5 kg	"	145 —
Čajno maslo Ia	kg	52 —
Čajno maslo IIa	"	44 —
Kuhano maslo	"	40 —
Sol debela	kg	2 80
Sol drobna	kg	3 —
Čaj v dozah	doza	12, 24, 28
Čaj v zavitkih	zavit.	3, 6, 7, 8, 10
Čaj v zavitkih	"	13, 15, 16
Kakao na kg	kg	38 —
Kakao v zavitkih	zavit	— —
Paradižniki à ½ kg	doza	8 —
Paradižniki na vago	"	16 —
Marmelada	kg	22 —
Čokolada à ¼	tabl.	12 —
Čokolada à 1/10	"	4 50
Čokolada à 1/20	"	2 50
Čokolada z lešniki	"	3 —
Rožičeva moka	kg	8 —
Dezert šnite	kom.	2 50
Ceres mast, bela	kg	27 —
Ceres mast, rumena	"	27 —

Delikatese.

Slanina krušna	"	25 —
Slanina mesnata »Ham-burška«	kg	29 —
Slanina prekajena debela za zabelo	"	28 —
Slanina papricirana	"	28 —
Salame ogerske	"	80 —
Salame krakovske	"	32 —
Salame navadne	"	18 —
Kranjske klobase	kom	5 —
Prekajeno meso I.	kg	27 —
Šunke	"	— —
Kračje	"	17 —
Svinjski parklji, glava	"	10 —
Svinjske glave brez kosti	kg	18 —
Sardine velike	škatle	11 —
Sardine srednje	"	9 50
Sardine male	"	6 —
Postrvi	"	18 —
Med cvetlični I.	kg	24 —
Med cvetlični II.	"	18 —
Sir pol ementalški I.	"	38 —
Sir pol ementalški II.	"	32 —
Sir trapistovski	"	26 —
Maggi velike	stekl.	22 —
Maggi srednje	"	14 —

Maggi male	"	9.—	Vino dalmat. belo	lit.	12.—	Krtače za svetliti	"	12.—
Maggi na drobno	dkg	1'50	Vino dalmat. belo à 7/10 l			Čistilo belo	škatla	3.—
Juhan velike	stekl.	12.—	dezert	stekl.	20.—	Vrvice za čevlje dolge	par	2.— 1'50
Juhan male	"	6.—	Francosko žganje »Brazay«	"	10, 24	Vrvice za čevlje kratke	"	1'25
Juhan na drobno	dkg	1'10	Rum IIa 1/2 l stekl.	"	20.—	Ribje olje za mazanje		
Gorčica (ženf)	kozarec	10.—	Rum-esenc stekl.	"	9.—	podplatov 1/2 l stekl.	stekl.	10.—
Keksi v zavitkih	zavitek	5, 6, 7, 11, 13						
Reberca z špeh.	kg	27.—	Dišave.			Druge potrebščine.		
Reberca brez špeha	"	27.—	Poper cel in zmlet, veliki zavitek		3.—	Kalodont za zobe	tuba	7.—
Sir Permazan 5 let star	"	88.—	Poper cel in zmlet, mali	"	1'50	Krtače za zobe	kom.	12, 8
Polenovka suha	kg	24.—	Cimet cel in mlet veliki	"	3.—	Krtače za obleke	"	18.—
Sir Chalet	komad	3'50	Cimet cel in mlet mali	"	1'50	Krtače za ribati	"	4.—
Salama letna	kg	—.—	Klinčki (žbice)	"	2'50	Omela za parkete	"	30.—
Salama Veromeška	"	—.—	Dišave cele in mlete vel.	"	2'50	Omela mala	"	14.—
Salama Kremonska	"	—.—	Dišave cele in mlete mal.	"	1'50	Metle rižove vel.	"	11.—
Salama Planinska	"	—.—	Lavorjevo zrnje (lorber)	"	2'50	Metle rižove male	"	9.—
Salama Alpino ala Ogerska	"	24.—	Janež	"	2'50	Jelka čistilo za parkete	stekl.	24.—
(dokler zaloga traje)			Kumna	"	2'50	Jelka čistilo za parkete	"	13.—
Karlsbader Oblati polnjeni	zavitek	20.—	Muškatovi orehi	komad	0'70	Sidol čistilo za kovine	tuba	5'50
Keksi fini 1 karton	kg	—.—	Vanilija v šibkah	"	2.—	Svitol čistilo za kovine	"	4'80
Keksi fini 1 karton	"	50.—	Vaniljni sladkor	zav.	1.—	Šmirkovo platno	pola	1'50
Slaniki novi	kos	2.—	Žefran	"	0'80	Tepači veliki	kom.	18.—
			Paprika mleta velik	"	3.—	Tepači srednji	"	13.—
Sadje.			Paprika mleta, mali	"	1'50	Tepači mali	"	8.—
Češplje suhe bosanske	kg	9.—	Pecilni prašek	"	1.—	Sveče velike	paket	8'50
Češplje suhe domače	"	—.—	Limonadni prašek	"	0'80	Sveče velike	kom.	1'50
Hruške suhe domače	"	7.—				Sveče male	paket	8'50
Orehi celi	"	8'40	Potrebščine za perilo.			Sveče male	kom.	1.—
Rožiči	"	6'50	Milo Schicht	kg	15.—	Vžigalice	paket	10.—
Fige v vencih nove	"	—.—	Milo Zlatorog	"	14.—	Vžigalice	škatl.	1.—
Mandelni dalmat.	"	48.—	Milo terpentinovo	"	16.—	Zobotrebci	zvezek	0'50
Rozine fine	"	35.—	Milo Gazela	"	14.—	Črnilo	stekl.	3.—
Grozdiči - Vamperli	"	24.—	Milo v kockah ala Marseill	"	14.—	Svinčniki	kom.	1'20
Čebula	"	3'50	Milo toaletno »Apolo«	komad	7.—	Svinčniki tintni	"	3.—
Česen	"	10.—	Milo toaletno »Glycerin«	"	7.—	Peresniki	"	2.—
Limone	komad	1, 0'75	Milo toaletno »Elida«	"	8, 14'20	Mera metrska	"	4, 7'—
Fige dalmat.	"	6.—	Milo toal. »Mandelnovo«	"	7.—	Slame za predsobe	komad	13, 4'—
Hruške namiz.	kg	—.—	Milo toaletno »Speick«	"	6.—	Muholovci	"	1.—
Jabolka namiz.	kg	2, 3'60, 4	Milo toal. »Grand Oval«	"	9.—	Prah za čiščenje obleke	zavitek	14'—
Civebe nove	"	28.—	Milo toaletno viola	"	4.—	Šampon	"	4.—
Krompir	"	1'10	Soda za pranje	kg	1'80	Drva mehka	kolobar	3.—
Pomaranče	kos	1.—	Plavilo	zavitek	2'50			
Pomaranče	"	1'50	Boraks	"	2'50	Manufaktura.		
			Pralni prašek	"	2'50	Žamet barvasti za dečje		
Tekočine.			Prani prašek »Labod« za			obleke	m	60'- 50.-
Kis trikratno močan vinski	liter	10.—	fino perilo	"	7.—	Štruks za hlače	"	65, 125
Kis dvojno močan	"	4.—	Škrob rižev	škatla	5.—	Rusko platno za moške		
Olje namizno fino	"	18'50	»Tri« soda	"	3'50	letne obleke	m	46.—
Olje namizno bučno Ia	liter	19.—	Milo za britje	kom.	4.—	Sukno in štofi za moške		od 60
Olje olivno	"	20.—	Pralni prašek »Radion«	zavitek	—.—	obleke	"	do 400
Konjak à 7/10 l	stekl.	60.—	Pralni prašek »Persil«	"	6.—	Sukno za damske plašče		
Rum fini à 1/2 l	"	35.—	Mila »Gazela« terpentinovo	"	16.—	»Velour«	"	100—250
Rum fini à 1 l	liter	60.—				Kamgarn beli	"	190.—
Konjak medicinal 0/35	stekl.	36.—	Potrebščine za čevlje.			Baržun črn in moder	"	8,6, 102
Žganje borovničar à 1/2 l	"	25.—	Rujava krema Fox	škatla	5, 4	Lister, črn in modri	"	170.—
Žganje hrušovec à 1/2 l	"	23.—	Krema Jadran	"	—.—	Hlačovina	"	22, 30 - 70
Tropinovec à 1/2 l	"	23.—	Krema Lux	"	5.—	Volneni rips za ženske	"	85', 90', 110'-
Brinjevec à 1/2 l	"	23.—	Krema Fox	"	7.—	obleke		132', 235'-
Slivovka à 1/2 l	"	23.—	Krema bela	"	3.—	Cvirnato bago za ženske		
Malinovec à 1/2 l	"	17.—	Mast vazelina	"	5'50	obleke	"	18'50
Mineralna voda à 1 1/2 l	"	6.—	Krtače za blato	komad	4.—	Crepp za ženske obleke	"	14'50—16'50
Vino dalm. črno staro	lit.	12.—	Krtače za mazati	"	1'50	Koton za ženske obleke	"	11—14
dezert	stekl.	18.—						

Modra tiskovina	„ 12—18 50	Volнено bago za jesenske		Traki črni in beli	m 0 50	
Cefir	„ 12 50—48	damske plašče	„ 80—	Pavolca D. M. C. rdeča		
Deleni volneni	„ 34—	Double za moške suknje	„ 132—400	in modra	štrenca 2—	
Svila siva (umetna)	„ 29—34	Palmaston za črne suknje	„ 220—275	» D. M. C., bela	„ 1 50	
Svila za plesne toalete	„ 60—	Sukno za železn. uniforme	„ 88—220	Igle varnostne	duc. 1 50	
Pongis svila	„ 45—	Barhent za damske obleke	„ 16—28	Bucke	„ 3—	
Rips črn	„ 17 50	Barhant za spodnje perilo	„ 17—25	Šivanke	„ 1 50	
Pique	„ 19—	Silk-saten podloga	„ 20, 40	Meterska mera za šivilje	kom. 4—	
Crepdech in v vseh barvah	„ 140—	Svileni cefir	Din 59—	Sukanec beli in črni 10—16	20—36 40—70	
Crepp Jourguet	„ 150—	Batist barvasti	„ 17—	špula Din 5—	3 75 3,—	
Svila surova	„ 65—170	Crepp barvašti	„ 27—	Pulover	kom. 175—	
Flanela zelena za srajce	„ 15—	Surova svila, črtasta	„ 41—	Vestje damske	„ 180—	
Flanela	m 14—18 50	Zimske »Haferl« nogavice	par 18—	„ „	„ 148—	
Ruš	m 20—	Dokolenice	„ 46—	Vestje otroške, raz. vel.	„ 31—82	
Klot črni	„ 33—63	Volna »Gebshild« štrena	štrena 17—	Sviterji, raz. vel.	„ 31—57	
Klot barvani	„ 31, 33	Zimske triko srajce moške	kom. 50—65	Garniture otroške	„ 88—113	
Oksfort za srajce	„ 12, 20	Zimske triko sp. hlače	„ 46—63	Reform hlače letne, bar-		
Serg	„ 35 70	Zimske triko reform hlače		vaste in črne	„ 55—110	
Elastik-podloga	m 12—24	ženske	„ 46—55	Spredena žima (Rosshaar)		
Žima podloga	„ 30—	Zimske triko spodnje hla-		za žimnice, tapetniško		
Rokavina	„ 20—40	če damske	„ 75—86	in sedlarsko stroko		
Kanafas	„ 20 50	Zimske triko turist srajce	„ 92, 100	Rujava, št. 1—5	„ 29—94	
Brokatopodloga za		Dežniki ženski	„ 58—200	Črna, št. 6—10	„ 34—94	
damske plašče	„ 55—70	Dežniki moški	„ 60—300	Siva, št. 11—15	„ 44—94	
Inlet barvani	„ 16—22 50	Enobarvni angleški		Bela, št. 16—20	„ 63—100	
Inlet beli	m 17—32 50	barhend	„ 30—			
Šifon	„ 16 50—35	Otroške spodnje obleke za				
Batist-šifon	„ 25 50	2—12 let	kom. 34—50			
Batist	„ 34—	Crepp Marochen svila	mtr. 185—	Obutev.		
Etamin beli	m 30—	Posteljne odeje (deke)	kom. 165—	Čevlji moški visoki	par 220—	
Etamin beli za zastore	„ 50—	Klot odeje	„ 225—	Čevlji moški kovani	„ 175—210	
Kanafas	„ 11, 14			Čevlji moški nizki Schimy	„ 220—	
Platno belo	„ 9 50—18	Pletenine in galanterija.		Čevlji moški visoki Schimy	„ 220—	
Platno domače za rjuhe	„ —	Srajce moške bele	kom. 48, 60	Čevlji ženski visoki boks	„ 220—	
Platno za kapne	„ 63—48 50	Srajce moške Cefir	„ 54—115	Čevlji ženski nizki boks	„ 195—	
Platno Wassertuch za rjuhe	„ 30 50	Srajce moške, rips	kom. 62—	Čevlji damski s špango	par 175—150	
Kontenna rjava (Molinos)	„ 10—13	Srajce moške, skaut	„ 42—50	Sandali veliki	„ —	
Kontenina rjava za rjuhe	„ 23 50	Srajce moške mrežaste	„ 20, 24	Sandali srednji	„ —	
Platno za nahrbtnike	„ 54—	Srajce moške oksfort	„ 45—60	Sandali mali	„ —	
Platno za zastore 100 cm	„ 32 50	Spodnje hlače moške	„ 25—48	Copate iz filca	„ 12—24	
Platno za blazine belo	„ 32 50	Nogavice moške	par 10—28	Copate z usnjen. podplati	„ 24—75	
Gradl modri	„ 20—	Nogavice ženske	„ 13—48	Copate z vrvenimi podplati	par 37 50—70	
Gradl za spodnje hlače	„ 19 50	Nogavice otroške	„ 8—17			
Gradl beli »Raye«	„ 18, 23	Majice moške	„ 33—44	Kuhinjska posoda.		
Gradl za žimnice	„ 38—57	Majice sokolske	„ 20—34	Lonci emailirani in aluminium		
Platno za obrisače	„ 14, 17, 21	Damske rokavice, letne	„ 30—	Kastrole emailir.		
Obrisače Frotir	kom. 25—56	Damske rokavice zimske	„ 22—45	Ponve emailir.		
Obrisače za kuhinje	kom. 8 50	Moške rokavice zimske	„ 22—47	Zajemalke emailirane	} po velikosti	
Servijeti	„ 15—	Kokarde za žel. uniforme	„ 11—17	Pokrivače		
Mizni prti barvani	m 42, 53	Gumbi železničarski	„ 0 85—1	Zajemalke penovke		
Mizni prti damast	„ 60—	Porte zlate in srebrne	„ 9, 15	Umivalniki		
Prtički	kom. 18—	Elastika za naramnice	kom. 1, 0 75	Vedrice za vodo, pocinkane		
Stenske preproge	kom. —	Moške naramnice	„ 18—59	Vedrice za vodo, emailirane		
Posteljne garniture	garn. 520, 560, 950	Otroče naramnice ze-				
Odeje posteljne	kom. 165—	lene z vez.	„ 11—20	Razno.		
Dežni plašči	kom. 200—480	Vata	tabl. 5—	Ribe morske sveže, vsak		
Rjuhe flanelaste	„ 65, 85	Samoveznice (kravate)	„ 20—32	četrtak, petek		
Rips svila za damske		Damske podveze	par 18—32	Kruh dnevno svež	kg 4—	
obleke	m 80—	Moške podveze	„ 10—12			
Črna svila za damske		Elastika za rokava	„ 5—			
plašče	„ 125, 130	Elastika ozka	m 1 50, 2			
Volнено blago za obleke		Elastika za podveze	„ 4—9			
in kostume	„ 96, 130					

Izdajatelj: »Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v Sloveniji«. Telef. 2641.
Glavni in odgovorni urednik Fr. Rupnik.
Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani.